

konkret forbud mod sådan modtagelse i den enkelte råstofgrav.

Forslag til generelle regler om den fremtidige administration af og kontrol med opgravning og deponering af jord overvejes stadig i Jordforureningsudvalget, og eventuelle forslag til ændringer i råstofloven som følge af dette udvalgsarbejde vil blive fremsat sammen med forslaget til jordforureningsloven.

Efterbehandling af råstofgrave

I de fleste tilfælde efterbehandles tidligere råstofgrave til jordbrugsmæssig drift eller de tilplantes.

Hvis amtsrådet skønner, at det ikke er muligt eller økonomisk forsvarligt at føre de afgravede arealer tilbage til jordbrugsmæssig drift, kræves det normalt, at arealerne ved passende behandling og tilplantning efterlades i en sådan stand, at de ikke virker skæmmende på omgivelserne.

En tidligere råstofgrav kan ofte uden nævneværdige problemer igen indgå i den samlede landbrugsdrift. Det gælder således mange lergrave, hvor kun de øverste par meter af jordlagene skrælles af, og visse typer af grusindvinding, der fører til en sænkning af jordoverfladen på adskillige meter, men uden at dyrkningsforholdene ændres nævneværdigt.

I publikationen »Efterbehandling af råstofgrave til jordbrugsformål«, der er udgivet af Miljøministeriet, Skov- og Naturstyrelsen og Landbrugsministeriet i 1989, anbefales det at overveje, i hvilket omfang tidligere råstofgrave kan indgå som led i marginaliseringen af landbrugsjorden. Såfremt det er forbundet med store omkostninger at føre arealer tilbage til intensivt drevet landbrug, bør man se på, om områderne med fordel kan overgå til ekstensivt drevne landbrugsarealer, naturområder, skov og lignende.

Især ved dybere råstofgrave har det hidtil været udbredt praksis at fylde overskudsjord fra bygge- og anlægsarbejder i gravene for derved bl.a. at forbedre de dyrkningsmæssige forhold. Undersøgelser har imidlertid vist, at opfyldningerne medfører fare for forurening af grundvandet, hvorfor mulighederne for opfyldning fremover vil blive stærkt formindsket. Det må forventes, at mulighederne for fortsat intensiv landbrugsdrift derved formindskes.

Mange råstofgrave er i tidens løb efterladt uden væsentlig efterbehandling og henligger nu i naturtilstand.

Særligt i større områder, hvor der har fundet eller finder en intensiv indvinding sted, har man endvidere gennem planlægning søgt at tilpasse tidligere råstofindvindingsområder til lokale rekreative behov, f.eks. i Hedeland ved Roskilde, ved Davinde/Tarup på Fyn, på Fur og Mors og i Lille Vildmose.

Der foregår i praksis af flere årsager en forskydning hen mod mere udbredt anvendelse af tidligere råstofgrave til naturformål.

Mange tidligere råstofgrave vil ende som landbrugsjord, der drives ekstensivt, og det vil fremme en arealanvendelse, hvor naturindholdet er stort.

Beskyttelsen af grundvandet vil også føre til, at flere og flere råstofgrave ender som naturområder, da de ikke mere vil blive tilladt opfyldt med jord udefra i samme omfang som tidligere.

2.2. Havområdet

Indvindingen i dag

Størrelsen af den danske råstofindvinding har en nøje sammenhæng med omfanget af bygge- og anlægsvirksomheden i Danmark og i det nære udland. Den samlede indvindingsmængde beregnet som års gennemsnit har i perioden 1990 – 1994 udgjort 26 mio. m³ på land og 5,8 mio. m³ på havbunden. Indvindingen til søs udgør således en betydelig del af den danske råstofforsyning.

Indvindingen af råstoffer til søs kan opdeles i ral- og sandsugning, stenfiskeri, skalleindvinding og nyttiggørelse af uddybnings- og oprensningsmaterialer. Bortset fra enkelte tilfælde, eksempelvis ved udgravninger i forbindelse med etableringen af Storebæltsforbindelsen, hvor der blev nyttiggjort ca. 8 mio. m³ uddybningsmateriale, er ral- og sandsugningen langt den dominerende indvinding til søs. I perioden 1990 – 1994 er der som årsgennemsnit opsuget ca. 4 mio m³ sand, heraf over 3 mio. m³ fyldsand, ca. 1 mio m³ ral og sten samt ca. 0,3 mio. m³ grus. Der opfiskes herudover årligt ca. 7.000 m³ sten og indvindes ca. 120.000 m³ skaller. Resten - ca. 0,4 mio. m³ - udgøres af oprensings- og uddybningsmaterialer, der er blevet nyttiggjort som råstoffer.

Ral- og sandsugning i danske farvande foregår traditionelt ved stiksugning eller slæbesugning. Ved stiksugning ligger skibet stille, mens materialet suges op fra havbunden. Herved dannes dragtformede huller i havbunden. Ved indvinding med slæbesuger bevæger skibet sig, mens materialet suges op fra havbunden. Ved indvindingsprocessen dannes lange spor med en bredde på ca. 1,5 m og en dybde på op til 40 cm.

I 1995 var den samlede lasterumskapacitet til ral- og sandsugning på ca. 25.000 m³, fordelt på ca. 50 fartøjer. En mindre del af den samlede kapacitet anvendes udelukkende til kystfodrings- og oprensingsopgaver.

Stenfiskeri udføres af skibe udstyret med gravemaskine eller grab. Indvindingen foregår på to forskellige måder - afhængig af stenstørrelsen. Mindre